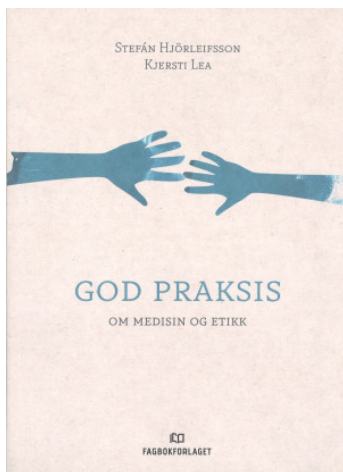

Veien til dømmekraft

ANMELDELSER

MORTEN MAGELSEN

Forsker, Senter for medisinsk etikk
Universitetet i Oslo

Stefán Hjörleifsson, Kjersti Lea

God praksis

Om medisin og etikk. 316 s. Bergen: Fagbokforlaget, 2017. Pris NOK 449

ISBN 978-82-450-2076-2

Lege og filosof Stefán Hjörleifsson og humanist og kunnskapsteoretiker Kjersti Lea er begge førsteamanuenser ved Universitetet i Bergen. Sammen har de skrevet en klok bok om hvordan etikk gjennomsyrrer medisinsk praksis.

En god lege har både teoretisk kunnskap, praktiske ferdigheter og moralsk dømmekraft. Men i legestudiet havner dømmekraften i skyggen av de to andre kunnskapsformene, fordi den er vanskelig å sette opp «på formel». For dømmekraft handler nettopp om å finne den gode løsningen i den konkrete situasjonen; den gir «kunnskap» som ikke kan generaliseres. Forfatterne redegjør for hva dømmekraft er, støttet av en lang rekke eksempler, er

meget god. Men her er det et paradoks for all undervisning i etikk og profesjonalitet: Utvikling av dømmekraft er noe av det aller viktigste for vordende leger. Men det er ikke noe lærebokforfattere eller undervisere kan fremkalle hos studentene direkte. Det er snarere noe studenter og unge leger må utvikle selv, i interaksjon med pasienter og kolleger og gjennom refleksjon over egne erfaringer fra praksis.

Boken tar opp sentrale moralsk ladede aspekter ved legegjerningen. Maktasymmetrien i lege-pasient-relasjonen og hva dette medfører for legens moralske ansvar og kommunikasjon, poengteres. «Personsentrert tilnærming» kan ellers fort bli en floskel, men gis her et detaljert innhold. Forfatterne argumenterer for at legeprofesjonen bør stille seg på svake gruppers side. Medikalisering, biomedisinsk nærsynthet, medisinske feil og usikkerhet og legens sårbarhet er blant andre temaer. Temaene forklares gjennomgående med erfaringsbasert innsikt, med mindre vekt på empiriske referanser, sentrale begreper og presise definisjoner.

God praksis presenteres som en fagbok uten definert målgruppe. Den er likevel skrevet på en måte som gjør at den passer best for medisinstudenter i første halvdel av studiet, blant annet ved at den ikke forutsetter medisinsk fagkunnskap. Lesere med mer klinisk erfaring finner også mye å reflektere over, men ville nok ønsket en mer konsis tekst og kunne også fordøyet mer avanserte poenger.

Tematisk er boken i skjæringspunktet mellom kommunikasjon/atferdsfag, etikk, samfunns- og allmennmedisin. Den kan ikke erstatte mer tradisjonelle lærebøker i noen av disse fagene. Derimot vil den egne seg godt i et profesjonalitetsfag, slik noen universiteter har begynt med. Men om boken på noen studier skulle forbli en «ekstrabok», håper jeg at dens omfang ikke avskrekker leserne: Dette er en bok som alle medisinstudenter bør lese. Det er ikke en bok å bli klok av – men den bereder grunnen og bevisstgjør leseren på veien mot å utvikle den praktiske klokskapen som kjennetegner gode leger.

Publisert: 17. april 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.17.1113
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. februar 2026.